

6. *Todua N., Jashi Ch.* Main Aspects of Service Quality in the Hotel Industry of Georgia. Proceedings of 4th International Conference on Contemporary Marketing Issues, 22-24 June 2016, Heraklion, Greece

7. Babulia (Dodo) Mgebrishvili, Place Marketing and Image Formation of Tourism Region, June 2013, Conference: INNOVATION IN TOURISM : ECONOMICS AND BUSINESS , IV International Scientific-Practical Conference, At: BATUMI-TRABZON

8. Georgian Tourism Strategy 2025. Georgian National Tourism Administration, Ministry of Economy and Sustainable Development of Georgia, <http://gnta.ge/wp-content/uploads/2015/01/pdf>

9. Georgian National Tourism Administration, Statistics of Tourism of August 2017, 04/09/2017, <http://gnta.ge/>

Соболева Т.О., к.е.н., доц.,
доцент кафедри менеджменту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
tsobolieva@gmail.com

ДИНАМІКА АКТИВНОСТІ В СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Анотація. В статті відзначено зростаючий тренд активності в сфері інтелектуальної власності в світових показниках поданих заявок на реєстрацію патентів, торгових марок та промислових зразків. Визначено найактивніші країни та компанії за поданими заявками, місце України за сумарним рейтингом з урахуванням зазначених показників.

Ключові слова: інтелектуальна власність, патент, торгова марка, промисловий дизайн.

Актуальність. Вплив інтелектуальної власності на розвиток бізнесу й економіки посилюється з кожним роком в наслідок активізації інноваційної діяльності, глобалізації її сфер реалізації, розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та активного світового поширення мережі Інтернет. Результати досліджень демонструють синхронізацію змін темпів зростання ВВП до темпів зростання кількості заявок на патенти і товарні знаки [1].

В активах компаній зараз широко представлені технології (патенти на них), промислові зразки і бренди, які все більше визна-

чають їх цінність. Створюючи корисні моделі, товарні знаки, комерційну таємницю та авторські права, компанії перетворюють свої ідеї в інтелектуальну власність. Активне впровадження інновацій на тлі розвитку високотехнологічних галузей збільшують питому вагу інтелектуальної власності у вартості компаній, приводячи до переваги в десятки і сотні разів в останній нематеріальних активів. Тому компанії ретельно реєструють свої ідеї та технології для захисту своєї власності. Наприклад, доходи компанії Texas Instruments (США) від продажу ліцензій сягали близько 1 млрд дол. щорічно, з часом перевищивши доходи від цього джерела над чистим прибутком від продажу своєї продукції [2].

З прискоренням процесів глобалізації питання забезпечення захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності набувають міжнародного характеру, ускладнюючись під впливом цифрових технологій, так і особливостей національних економік при входженні в них іноземних компаній зі своєю продукцією. Збільшення доступності до мережі Інтернет значно збільшило можливості копіювання і оборотності контрафактної продукції. За оцінками експертів, якщо обороти міжнародної і внутрішньої торгівлі контрафактними і піратськими товарами в 2013 р становили 710 — 917 млрд дол., тоді до 2022 року її обороти можуть досягти 991 млрд дол. [3].

Постановка задачі (мета). У зв'язку з цим необхідність і можливість захисту об'єктів інтелектуальної власності при веденні бізнесу набуває ключового значення з точки зору забезпечення конкурентоспроможності розроблюваних і впроваджуваних інновацій при дотриманні економічних стимулів до творчості для авторів і розробників таких інтелектуальних об'єктів. Тому, зареєстрована, а значить в більшості випадків захищена, інтелектуальна власність стає не тільки бар'єром для входження в галузь конкурентів, а й джерелом додаткового доходу для компанії в разі її продажу шляхом переуступки прав або ліцензування.

Результати. Динаміка активності в сфері інтелектуальної власності демонструє помітний зростаючий тренд, оскільки з кожним роком збільшуються переважно всі показники. Одним з основних показників такої активності є кількість заявок, поданих на реєстрацію і отримання охорони об'єктів інтелектуальної власності, зокрема заявок на отримання патентів на винаходи, корисні моделі й промисловий дизайн. Зокрема, при все ж таки значних коливаннях темпів зростання кількості поданих патентних заявок, тенденція у часі демонструє суттєве збільшення активності в цій сфері (рис. 1). Так, в 2015 році у всьому світі кількість

поданих патентних заявок збільшилася на 7,8% щодо попереднього року, досягнувши кількості в 2,9 млн [4]. Основний внесок (84% від загального зростання) в збільшення даного показника забезпечив Китай. Вперше більше 3 мільйонів патентних заяв за рік було подано в 2016 році, що на 8,3% більше, ніж у 2015 р. Знову більшість заявок було подано в Китаї, питома вага яких склала 98 %.

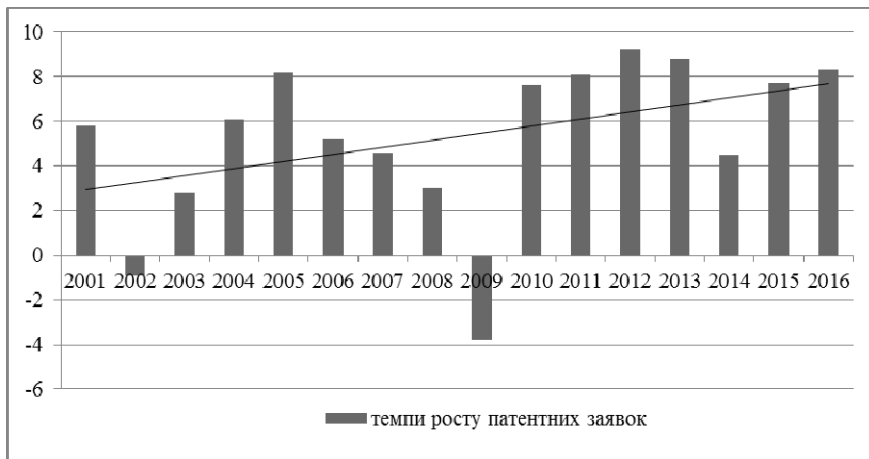

Рис. 1. Тренд темпів зростання подачі патентних заявок у світі

Джерело: складено за [4]

Аналізуючи рейтинг за 2016 рік країн, найбільш активних за кількістю поданих заявок на реєстрацію патентів, промислових зразків та торгових марок, можна зробити такі висновки. По-перше, безперечне лідерство (перше місце за кількістю заявок на реєстрацію всіх зазначених вище об'єктів інтелектуальної власності) демонструє Китай, на другому місці за реєстрацією патентів та торгових марок посідає США (за промисловими зразками – четверта позиція). Наступними в рейтингу ідуть такі країни, як Німеччина, Японія, Республіка Корея, Франція та Великобританія. Завершують топ-10 Італія, Швейцарія та Індія. Україна посідає 22 місце в сумарному рейтингу з наступним розподілом сходинок по різних об'єктах інтелектуальної власності: 33 – за кількістю поданих заявок на реєстрацію патентів, 23 – торгових марок, 15 – промислових зразків.

Більшість поданих у 2015 році патентних заявок стосувалися комп'ютерних технологій, електрообладнання, цифрового зв'язку й медицини. Питома вага цих технологій в 2014 році склала майже 30 % серед заявок, поданих за всіма технологічними групами. Серед компаній, що є найактивнішими заявниками на отримання патентів за період 2011–2014 рр., були CANON INC, SAMSUNG ELECTRONICS CO., LTD, PANASONIC CORPORATION, TOSHIBA KK, TOYOTA JIDOSHA KABUSHIKI KAISHA MITSUBISHI ELECTRIC CORP, HUAWEI TECHNOLOGIES CO., LG ELECTRONICS INC.

Кількість заявок на корисні моделі, подані заявниками в Китаї, склало майже 94% від усіх заявок, поданих в світі. Серед решти 6% значною кількістю заявок відрізнялися Німеччина, Російська Федерація, Республіка Корея й Україна.

Найбільше зростання за останні 15 років, яке в 2015р. склало 15,3%, продемонстрували заявки, подані на товарні знаки. Таких заявок було подано в два рази більше, ніж в 2000 р. Збільшення глобальної активності в подачі заявок на товарні знаки на 60% відбулося завдяки Китаю, на 10% — Японії і на 5% — Індії. За оцінками [4] в усьому світі в 2016 році було подано близько 7 мільйонів заявок на реєстрацію на торговельну марку, що на 16,4% більше, ніж у 2015 році. Це означає зростання зазначеного показника сьомий рік поспіль.

На промислові зразки в 2015 р було подано майже 873 тис. заявок, що демонструє зростання на 2,3% в порівнянні з попереднім роком, перекиваючи різке падіння на 10% в 2014 р. у зв'язку із скороченням заявок в Китаї. В 2016 році було подано 963 тис. заявок на реєстрацію промислових зразків у всьому світі, що становить річне зростання на рівні 10,4%.

Висновки. Світовий рух товарів і послуг, фінансових і інтелектуальних ресурсів збільшується швидкими темпами і вже досягло величезних масштабів. Глобальні потоки створюють нову архітектуру зв'язків між економіками і окремими компаніями. Серед сучасних світових економічних тенденцій можна виділити такі, як глобалізація попиту на високотехнологічну продукцію; інтернаціоналізація інноваційної, в тому числі дослідницької, діяльності; інтелектуалізація світового виробництва; інвестиційний глобалізм, пов'язаний з можливістю переливання фінансових ресурсів в різні ринки; збільшення витрат на наукові дослідження й розробки.

Таким чином, можна зробити висновок, що процеси глобалізації та динаміка показників в сфері інтелектуальної власності

демонструють однаковий вектор розвитку, спрямований на їх інтелектуалізацію й інтернаціоналізацію, що, на наш погляд, підтверджує взаємний вплив зазначених імперативів світової економіки.

Список використаних джерел

1. *Masahiro Hashimoto*. Global IP Protection Systems for Promotion of Innovation and Business Competitiveness: Japan's Experience. — Електронний ресурс. — Режим доступу: — http://www.wipo.int/edocs/mdocs/aspace/wipo_ip_tyo_10/wipo_ip_tyo_10_ref_01_hashimoto.pdf
2. *Lerner Josh*. Monetizing IP: The Executive's Challenge. — Harvard Business School. — Електронний ресурс. — Режим доступу: <http://hbswk.hbs.edu/item/monetizing-ip-the-executives-challenge>
3. *The Economic Impacts of Counterfeiting and Piracy* – Report prepared for BASCAP and INTA, 2016. — Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://iccwbo.org/publication/economic-impacts-counterfeiting-piracy-report-prepared-bascap-inta/>
4. *World Intellectual Property Indicators, 2017*. — WIPO. — Електронний ресурс — Режим доступу: http://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2017/article_0002.html

Sobolieva T.O., PhD.,
Associate Professor of Management Department,
SHEE «Kiyv National Economic University
named after Vadym Hetman»
tsobolieva@gmail.com

DYNAMICS OF ACTIVITY IN THE FIELD OF INTELLECTUAL PROPERTY

Summary. *The article indicates the growing trend of activity in the field of intellectual property in the world indexes of applications for registration of patents, trademarks and industrial designs. The most active countries and companies according to the submitted applications are determined, also the place of Ukraine according to the total rating taking into account the indicated indicators.*

Key words: *intellectual property, patent, trademark, industrial design.*